

Oponentský posudek na rigorózní práci

Jan Linda: Působení základních práv v soukromoprávních vztazích

Předložená rigorózní práce má základ v autorově diplomové práci na stejné téma, kterou před časem úspěšně obhájil na katedře ústavního práva Právnické fakulty UK. I když vlastní koncepce práce byla založena již prací diplomovou, k rigoróznímu řízení byla předložena verze rozšířená (dvojnásobný rozsah textu), aktualizovaná (zejména pokud jde o soudní rozhodnutí v obou sledovaných zemích) a navíc i verze argumentačně propracovanější a vyváženější. Znovu se tak potvrdila zákonitost, že je jen ku prospěchu takovéto práce, pokud se tématu autor věnuje delší dobu a k původnímu textu se v časovém odstupu vrátí.

Zvolené téma nepatří u tohoto druhu prací z řady důvodů k tématům právě frekventovaným, i když na ně zákonitě narazí každý, kdo se ponoří do studia problematiky základních práv a svobod v německy mluvících zemích a ve Spolkové republice Německo zvlášť. Zde má zřejmě původ i autorův dlouhodobý zájem o tyto otázky.

Jak vyplývá z úvodu rigorózní práce, autor si vytkl dva hlavní cíle. Vzhledem k malé pozornosti, jež je dosud v České republice (na rozdíl od SRN) věnována klíčové otázce celé práce, tj. teorii nepřímého působení základních práv a její aplikaci, chtěl na jedné straně shromáždit reprezentativní výběr německých pramenů a dále za pomoci jak historické metody, tak i analýzy aktuálního stavu se pokusil vyhledat styčné (společné) body a odlišnosti v obou zemích (s. 3-4).

Rigorózní práce se věcně dělí na dvě části, první z nich, rozsáhlejší (kapitoly II. až VIII.) je věnována německé koncepci soukromoprávního působení základních práv a jejímu promítnutí v ústavní regulaci, ústavní teorii i v rozhodování německých soudů, se zvláštním důrazem položeným na judikaturu Spolkového ústavního soudu. Druhá část (kapitoly IX. a X.) je věnována zejména rozboru první a druhé hlavy LZPS pod úhlem zvolené optiky a příkladům z judikatury českých soudů, s akcentem na nálezy Ústavního soudu. Provedené členění rigorózní práce má svoji vnitřní logiku a zvolený přístup se autor snažil poměrně důsledně (pokud to bylo možné), uplatnit v obou částech své práce.

V závěru rigorózní práce přiložený seznam pramenů a literatury (články a knihy) představuje zřejmě výběr reprezentativní, oproti diplomové práci pak jde o výčet jen nepatrně rozšířený.

Předloženou rigorózní práci považuji za zdařilou. Oceňuji, že přes zájem, které téma v autorovi vzbudilo, si zachoval střízlivý přístup k problematice, zaznamenal široké

spektrum názorů a přístupů a v drtivé většině případů, kdy se k některému z uvedených stanovisek přiklonil, uvedl i důvody a argumenty, které jej k tomu vedly. Za zvláště cenné a vyvážené a tím i za vlastní přínos posuzované práce pak považuji provedená shrnutí (s. 69-72 a 114-116).

Ani v drobnostech jsem v rigorózní práci J. Lindy nezaznamenala více rušivých momentů. Namátkou snad jen uvádím např. z formálního hlediska jsem neporozuměla neobvyklému označování ustanovení Základního zákona (tj. články arabskými číslicemi, odstavce římskými?), za nepříliš přesvědčivý považuji závěr o „degradaci“ práva na informace a svobodu projevu, ke kterému autor došel na s. 86 odst. 2 ve spojení s poznámkou pod čarou č. 178 na téže straně, i když největší pochybnosti mám o smyslu a přínosu kapitoly IX. I. vzhledem k tomu, že reálným problémem za I. republiky nebyly poněkud spekulativní úvahy naznačené dnes autorem, ale spíše spory o právní význam ustanovení ústavní listiny o občanských právech a svobodách, zejména pak, zda tyto zakládají bezprostředně povinnosti státních orgánů anebo jde jen o pouhé akademické výzvy.

Nezastupitelné, i když případ od případu s různou intenzitou projevované, roli státu při ochraně základních práv a svobod i pokud jde o horizontální vztahy, lze jistě přitakat i při respektu k autonomní privátní sféře jednotlivce, jež mu umožňuje nakládat se svými právy podle vlastního uvážení, za předpokladu, že tak činí dobrovolně.

Předloženou rigorózní práci Jana Lindy doporučuji bez výhrad k ústní obhajobě.

Dr. Věra Jirásková

Katedra ústavního práva